שבילי ההליכה בחוות עמק שלום מותאמים לכיסאות גלגלים

בנגישות וברגישות

עמותת לט"ם מפעילה בית ספר שדה ראשון מסוגו לבעלי מוגבלויות, ומארגנת טיולים בטבע לאמהות וילדיהם המתגוררים במקלטים לנשים מוכות. תנו כבוד

| מאת גליה אלוני־דגן

לפני 18 שנים, כשאנשי עמותת לוט"ם (לימודי טבע משולבים) הקימו בעמק השלום היפהפה, הסמוך ליקנעם, מרכז להדרכת טיולי טבע וידיעת הארץ, הם לא תיארו לעצמם שיום יבוא ובעמק הפורח יטיילו גם נשים וילדים שחייהם קשים, והם יוצאים רק לעתים נדירות מהמקלטים בהם הם שוהים. מטרתם העיקרית של אנשי לט"ם הייתה, ועודנה, שיהיה לכל אוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים בפעילויות טבע שונות: יחד עם קק"ל, הם הנגישו את מסלול הטיול המעגלי שבנחל השופט, המפכפך ביער הזורע הירוק, ויצרו בו גן עדן מקסים של מים, צל וצמחייה שבו יכולים לטייל גם אנשים בעלי מוגבלויות (הנעזרים בכיסא גלגלים או במקל נחייה). במרכז הקימו את "חוות השלום" – מרכז חווייתי של סדנאות המאפשרות לכל ילד, נער ומבוגר – לרבות כל בעלי הצרכים המיוחדים – להתנסות במתקני חקלאות קדומה ולהרגיש קרובים לטבע, במלוא מובן המילה.

עמוס זיו, מדריך טיולים שגדל במושבה יקנעם הסמוכה, הגשים חלום כשיזם את הקמתו של בית ספר שדה המותאם לבעלי צרכים מיוחדים, יחד עם החברה להגנת הטבע והקק"ל. מחצית מפעילותה של עמותת לט"ם ממומנת כיום מכספי תרומות, וכך זוכים בני נוער ומבוגרים להתנסות בסדנאות קציר, קטיף פירות הדר, דריכת ענבים בגת נגישה, הפקת שמן זית בבית בד נגיש ועוד. חשבו שם על כולם: על הנכים, העיוורים והחירשים, ופיתחו בעבורם אמצעי המחשה מתאימים. יו"ר העמותה, סורין הרשקו, בעצמו נכה צה"ל המרותק לכיסא גלגלים, היה מעט ספקן כששמע לראשונה על הרעיון. הוא התאהב במקום ונרתם לפעילות, וכיום כוללת פעילותה של לט"ם את המרכז בעמק השלום וסניף ירושלמי נוסף – בשניהם מבקרים לא פחות מ־17,000 מטיילים בשנה.

לפני כשנתיים פנתה אל העמותה מנהלת מקלט לנשים מוכות מאזור הצפון, וביקשה לארגן טיול לנשים המתגוררות במקלט, כיוון שלדבריה, "גם הן וילדיהן משתייכות למעשה לאוכלוסייה בעלת צרכים מיוחדים". אנשי לט"ם נענו לא־תגר, והכינו טיול מיוחד לקבוצה. "הנשים הללו 'כלואות' במקלט יחד עם ילדיהן וזקוקות למרחב", מספר זיו. "הסיפור ריגש אותנו והשגנו תרומה מיוחדת שמימנה בעבורן את הטיול". הטיול האחד הפך לפרויקט גדול, וכיום מדריכים אנשי לט"ם קרוב ל־40 ימי טיול לדיירי שמונה מקלטים שונים.

הטיולים מתקיימים הודות לתרומות של אנשים פרטיים, המממנים מכיסם את העלות (כ־5,000 שקל ליום טיול, כולל אבטחה, הסעות וכו'). "מרגש לראות כיצד הטיול בטבע מקרב בין האמהות לילדיהן. במהלך הטיול אנחנו מקיימים פעילות של בישולי שדה, שמעצימה את תרמית של האם בעיניי ילדיה וגורמת להם להתגאות בה, כשפתאום הם רואים אותה גם כאישה חזקה, יודעת, מוכשרת ומסוגלת, ולא חלשה, מפוחדת או מאוימת". כבר קרה שטיול שעמר לצאת לדרך בוטל ברגע האחרון בגלל התראה משטרתית על מידע מודיעיני, לפיו נשקפת סכנה לאחת הנשים המתגוררות במקלט מצד בעלה. "נשמח להרחיב את הפעילות למקלטים נוספים", אומר עמוס זיו, "אך ללא תרומות למימון הפרויקט, לא נוכל להמשיך". ■

הביקור בחוות עמק השלום והטיול בשביל הנגיש, שבנחל השופט, פתוחים לקהל הרחב. הדרכה קבוצתית או פעילות בסדנאות בחווה – בתאום טלפוני: 04-9591808 או דרך האתר: lotem@cet.ac.il